THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
Single Copy—3 cents

דרומאנד שיעלס דערקלערונג אין זשענעווא

די דערקלערונג וואס דר. דרומאנד שיעלס האט לעצטע וואך געמאכט אין זשענעווא פאר דער מאנדאטען־קאמיסיע פון דער פעלקער־ליגע האט ארויסגערופען א גאנץ היבשע דיסקוסיע אין דער אידישער וועלט.

וואס האט דר. שיעלס גע'מענה'ט?

אז ענגלאנד האט זיך ניט פארפליכטעט צו גרינדען א אידישען שטאט אין ארץ ישראל, נאר צו העלפען גרינדען א אידישע היימלאנד, און דאריבער איז ענגלאנד בארעכטיגט צו אירע יעצטיגע האנדלונגען.

"היימלאנד" און אידענשטאט". דאס איז אלזא די אקס ארום וועל־כער עס דרייט זיך יעצט די גאנצע דיסקוסיע.

זיים די באלפור דעקלעראציע איז געגעבען געוואָרען, האט מען פיעל גערעדט וועגען ניט קיין אדוואָקאטען, און אויך ניט קיין דיפלאמאטען, האט מען זיך וועניג פארטראכט אין דעם זין פון די דאזיגע ווערטער. און יעצט קומט די ענגלישע פאליטיק, און טייטשט אין דעם אריין אלעס וואס זי ווייל. אפילו אזעלכע זאכען ווי פארבאטען די אידישע איינוואנדערונג און דעם באדען־קויף.

וואס מיינט ווירקליך די פראזע — א נאציאנאלע אידישע היים אין ארץ ישראל?

די נאציאנאלע היים פון די ענגלענדער איז — ענגלאנד.

די נאציאנאלע היים פון די דייטשען איז — דייטשלאנד.

די נאציאנאלע היים פון די פראנצויזען איז — פראנקרייך.

און אזוי איז עס מיט אלע אנדערע לענדער. פון וועלכע עס ווייסט די היינטיגע געאָגראפיע.

א נאציאנאלע היים פון א פאלק איז דאס לאנד, וואו די באטרע־פענדע נאציאנאלע גרופע וואוינט און איז אין דער מאיאָריטעט.

אויב ארץ ישראל דארף ווערען די אידישע היים, מיינט עס, אז אי מיר האבען א היסטאָרישע רעכט אויף ארץ ישראל. אי מען גיט אונז די מעגלעכקייט דארטען צו ווערען די מאיאָריטעט. אין א ענגלאנד אלס די מאנדאטען־מאכט. פארפליכטעט זיך צו דערפירען צו דעם.

נאר אויף די דאזיגע באדינגונגען האט ענגלאנד באקומען דעם מאנדאט.

דר. שיעלס און זיינע ארגומענטען פארגראָוואלטיגען דאריבער די גרונד־פרינציפען פונ'ם מאנדאט. אויב מען זוכט אריינצופשט'לען אנדערע מא־טיוון אין א זאך וואס איז אזוי איינפאך, איז ניטא קיין פאליטישע עטיק וואס זאל עס בארעכטיגען.

און די קריטיק פון דער "בריטיש פעלעסטיינ קאמיטע" איז דאריבער א צייטליכע.

אלץ מער געזעצען

מען ווייצעלט זיך גאנץ אפט. אז מען וועט שוין באלד מוזען האָ־בען א "טרעפיק פאליסמען" צו קאנטראלירען דעם פארקער פון די לופט־שיפען. און ווי אין יעדען ווייג שטעקט אויך אין דעם א שטיק אמת. איין זאך איז זיכער. אז די לופט־פליעריי האט זיך אזוי שטארק אנטוויקעלט, און אויף אזא גרויסען מאסשטאב, אז באלד וועלען מיר שוין האבען א גאנ־צען קאדעקס פון געזעצען וועגען דער לופט און לופט־פליעריי. די לופט וועט אויך באקומען דעם שטעמפעל פון "מיין" און "דיין", זי וועט אויס־הערען צו זיין פריי. ווי זי איז עס געווען אין דער פארגאנגענהייט.

אמת, קיינער האט דערווייל נאך ניט קיין "קליים" אויף דער לופט, און אנצייגען וועלכעס עס איז זיינס. און וועלכעס ניט. אבער עס קומט שוין צו דעם; און אויב עס האלט נאך ניט ביי פריוואט איינענטום, האלט עס שוין אבער ביי מלוכה איינענטום. קיין פרעמדע לופט־שיף טאר דאך ניט פליען איבער טעריטאָריע פון אן אנדער מלוכה. און וואלט מען דעם היטעל געקענט אפציימען מיט פארקאנעס. ווי מען טוט עס אויף דער ערד, וואלטען מיר אפשר אויך געהאט פריוואט איינענטום איבער לופט.

אן אמעריקאנער צייטונג, וועלכע שרייבט איבער דעם ענין, וויצעלט זיך איבער דעם: —

"ביי אונז אין אמעריקע קאן זיך נאך אריינפלעכטען אנג'ם פראב־לעם דער פרינציפ פון "סטייט־ראיטס". טאקע ווי ווייט ארויף איז דער לופט האט דער לאקאלער שטאט זיין באזונדער פארוואלטונגס־רעכט? און ווי ו ו י ט. וואס דאס מיינט, זיי ה ו י ך אין דער לופט האט די פאליציי, אדער די פראָהיבישאן־אפיסערס. א רעכט צו מאכען אן איבערפאל אי־בער א לופט־שיף און נאכזוכען צי געפינט זיך דארט ניט פון די הימעלשע מים־חים. וואס ווערט געבראייזעלט אויף דער ערד?

"קומט טאקע אנדערש ניט אויס ווי צו שאפען א גאנצען שולחן ערוך פאר דער לופט — א גאנצע רייע פון געזעצען. וואס האבען צו טאן מיט לופט־איינענטום. און שטרייטגערע געזעצען וועלען דאס מוזען זיין אלס די געזעצען וועגען לאנד־איינענטום און וועגען לאנד־מחיצות. ווארום אנקלעפען צעטלאך מיט וואָרנונגען, וואו עס איז פארבאטען צו פליען, אדער אוועקשטעלען סלופעס אין הימעל און אנקלעפען אויף זיי ברעטער מיט אויפשריפטען איז אויך ניט מעגליך. וועט מען סיידען מיט שטרייטגע באשטראפונגען מוזען לערנען מענשען וואס מען מעג און וואס מען טאר ניט אין דער לופט. ווי צום ביישפיל, מיט "פארקינג אויטאמאביל".

איז דאס אפשר א גאנץ שיינער ווייג. אבער אז מען וויל צוריק שמועסען צייט עס געגנוג אויפ'ן מענשע'ס גורל.

ווייל צו דער סעריע געזעצען — וואס מען מעג און וואס מען טאר ניט — איז גאר קיין סוף ניטא.

א כבוד פאר די ווייניפעגער אידען

א. א. היפס, דער ארבייטער פארטרעטער פון ווייניפעג, וועלכער איז שוין געווען צוויי מאל א מיטגליעד פון פארלאמענט, איז צום דריטען מאל נאמינירט געוואָרען. און זיין קאנדידאטור ווערט געשטיצט פון אלע ווייניפעגער אידען.

א. א. היפס פארטרעט אפיציעל די לייבאר פארטיי. אבער ער איז ענליך א ייבערגיגער אידישער פארטרעטער. און איז אין אטאווע איינער פון די ווייכטיגסטע קעמפער פאר'ן אידישען עמיגראנט.

א קאנדידאט פון דער ארבייטער פארטיי. איז ער דאריבער אויך צוגלייך א אידישער קאנדידאט. און עס איז א כבוד פאר היפס'ן ווידער צו זיין א קאנדידאט. און אי א כבוד פאר די ווייניפעגער אידען צו שטיין מאליך דיינטער זיין קאנדידאטור.

און דאס קאנאדער אידענטום האפט אים צוריק צו זיין אויף זיין מלאא אין פארלאמענט. ווען דער נייער פארלאמענט וועט זיך צוזאמענ־קומען.

ערפינדעט א קאמערא צו פאטאגראפירען מענשליכען מאנען

עסטרייכישער אינזשעניר ערפינדעט קליינינקע קאמערא מיט וועלכער מען קען נעהמען אינווענינסטע בילדער פון מאנען.

די מעדיצינישע וויסענשאפט, ניט אכטענדיג אויף דעם וואס זי האט שוין געמאכט אזא גוואלדיגען פארטשריט, איז זי נאך ווייט פון פאלקאמען. פאראן אפילו אזעלכע וועלכע גלויבען, אז ביי איהר מאנצען פארטשריט איז זי נאך אלץ אין איהרע ווינדעלעך. און דאך איז ניט צו לייקענען דעם גוואלדיגען פראָגרעס וואס די מעצען האט געמאכט פאר די לעצטע צוואנציג־דרייסיג יאהר.

און אפילו מיט אלע מאָדערענסטע ערפינדונגען און מיטלען אויפצודעקען קראנקהייטען און זייערע אורזאכען, שטעהט נאך אלץ אונזער מאָדערנע מעדי־צינען פאר געוויסע קראנקהייטען ווי פאר א רעטעניש. דער אלגעמיין אָנגענומענער אמת, אז "יעהן איז גלויבען", האלט אויך אויס אין דער מעדיצין. די קראנקהייט וואס דער דאקטאר זעהט, ה. ה. א קראנק־הייט וואס האט זיך באזעצט אויף דער אויבערפלאך פון דעם מענשליכען קערפער און ניט טיעף אינווענדיג אין איהם, קאן נאך דער דאקטאר ווי עס איז שטודירען און נעפינען א מיטעל ווי זי צו הייילען. ווען עס קומט אבער צו אן אינווענינסטער קראנקהייט, פאנגען זיך אָן צרות. דאָ איז פשוט א פראגע פון טרעפען.

פארשטעהט זיך אז מיר זוילען דאָ ניט ארויסטרעטען געגען דער מעדיצינ־שער וויסענשאפט, זי מאכען צו נאר ניט דאס ניט. מיר האבען פאר איהר דעם גרעסטען רעספעקט און שעצען אפ איהרע גוואלדיגע דערגרייכונגען. דאקטוירים זיי־נען אבער ניט קיין מלאכים, ניט קיין גע־טער, נאר פשוט'ע מענשען און דאס וואס זיי זעהען ניט קאנען זיי דאך ניט הייילען.

רעדענדיג אמאל מיט מיינעם א גו־טען פריינד, א דאקטאר, וועגען א פראגע וואס אינטערעסירט כמעט יעדען לעבעדיג־גען מענשען: פון וואס נעהמט זיך נאז אין מאגען? אין גאר קליין איז די צאהל פון די היינטיגע מענשען וועלכע ליידען ניט פון צייט צו צייט פון אביסל־לע נאז אין מאגען. האט מיין פריינד, דער דאקטאר, פאר מיר גערעדט פריי און אמען. מיר, דאקטוירים, האבען ער מיר גע־נעבען צו פארשטעהן, ווייסען אז נאז אין מאגען איז א רעזולטאט אדער צופיעל עסיד אין מאגען אדער צו וועניג עסיד אין מאגען. ווען א קראנקער קומט צו אונז און באקלאגט זיך אז ער ליידט פון נאז אין מאגען, איז פאר אונז אבער שווער פעסטצושטעלען די אורזאכע פון דעם נאז ביי איהם אין מאגען. צו דאס קומט פון צופיעל עסער צי פון צו וועניג עסיד. מיר־זען מיר טרעפען. מיר גיבען איהם א מע־ריצין וואס זאל פארקלענערען די מאס עסיד ביי איהם אין מאגען — העלפט עס איז גוט, אויב ניט גיבען מיר איהם אנאנדער מעדיצין צו פארגרעסערען די מאס עסיד ביי איהם אין מאגען, מיט דער האפנונג, אז דאס וועט באזייטיגען דעם נאז אין מאגען.

מיר האבען דעם ביישפיעל געבראכט ניט חלילה צו פארמינדערען דעם ווערטה פון דאקטאר און דאקטאריע; מיר האבען דאס געבראכט בלויז אלס באווייז אז מען קאן דעם דאקטאר ניט באשולדיגען ווען עס האנדעלט זיך וועגען אן אינווענינסטער קראנקהייט וואס דער דאקטאר קאן מיט דעם אויג ניט זעהן. אזוי ניט נאר איז דאס דער פאל מיט נאז אין מאגען. נאר כמעט מיט אלע אינווענינסטע קראנקהיי־טען. עס האט שוין ניט איינמאל געטרא־פען, אז מען האט אויפגעשניטען א פא־ציענט צו מאכען אן אפעראציע אויף איין זאך און די דיאגנאָזע האט זיך ארויסגע־וויזען צו זיין פאלש — מען האט געפונען נאר אנאנדער צרה.

און אפילו די וואונדערבארע ערפינ־דונג, עפס רעי, האט פיעל די לאגע אין דיעזער הינזיכט ניט געענדערט. פאראן פיעלע זאכען וואס אפילו די עקס רעי וויזט אויך ניט אן קלאהר. די מעדיצינ־שע וויסענשאפט און טעכניק שטעהט אבער ניט אויף איין פלאץ, יעדען טאג ווערען געמאכט נייע ערפינדונגען. נייע אויסבעסערונגען ווי אזוי צו דערזעהן דאס פון וואס א קראנקער ליידט. מאכט ניט אויס ווי טיעף אין הערפער די אורזאכע פון דער קראנקהייט ליגט.

און אט ווענען אזא וואונדערבארער ערפינדונג — א קאמערא וואס מען לאזט אריין אין דעם מענשליכען מאגען און מען נעהמט א בילד פון דעם אינווענינ פון מאגען — לייענען מיר אין דעם אינ־קווייערער."

דער ערפינדער פון דיעזער וואונדער־בארער קאמערא איז דער עסטרייכישער אינזשעניר ס. דזש. באר. ער האט אויף דיעזער ערפינדונג געארבייט פיעלע יאה־רען ביז עס איז איהם געלונגען צו פאר־פאלקאמען דיעזען זעלטענעם אפעראט.

די נאנצע קאמערא איז אזא מין קליי־נינקער און מיילעכדיגער אינסטרומענט אינגאנצען ארום א פערטעל אינטש אין דיאמעטער און א האלבער אינטש לאנג.

אבער דאס איז אפשר בלויז פאנטאזיע. קיין באשטימטע באווייזען זיינען וועגען דעם ניטא. מען ווייסט נאר, אז די ערש־טע מענשען וועלכע זיינען געווען אין אינ־דיען זיינען געווען די דראוויניענס. א פאלק פון שווארצע. מען שאצט, אז עס געפינען זיך נאך איצט אין אינדיען לערך 60 מיליאן מענשען, וואס שטאמען פון אט דעם פאלק דראוויניענס. נאכהער האָ־בען אריינגעדרונגען אין אינדיען אריער. דאס איז די ראסען, צו וועלכער עס באַ־לאנגען אויך די מערב אייראפעאישע פעלקער, וועלכע האלטען זיך פאר דער סאמע סמעטענע פון דער מענשהייט.

די אינוואזיע פון די אריער אין אינדיען איז פארגעקומען מיט לערך 2 טויזענט יאהר פאר דער קריסטליכער צייט רעכע־נונג. דאס הייסט מיט לערך 4 טויזענט יאהר צוריק. די אריער האבען פארטריבען די דראוויניענס אלץ מעהר צו דרום, און זיי האבען פארנומען די בערגיגע געגענדען פון צפון. מיט לערך 2500 יאהר צוריק זיינען דארט ארום געווען ניט וועניגער ווי 16 אריש שטאאטען.

שפעטער אביסעל, מיט 2257 יאהר צוריק, איז פארגעקומען די אינוואזיע פון אלעקסאנדער מוקדון אין אינדיען. ער האט אהין אריינגעדרונגען מיט זיינע מאצעדאָ־נישע אדער גריכישע ארמייען. דער גרויס־סער מאצעדאָנישער קייזער האט אפילו אליין פארלאָזען אינדיען, און איידער ער האט געהאט צייט זיך צוריקצוקעהרען צו דעם לאנד איז ער געשטארבען. ער האט נאר געלאזט דארט זיינע מענשען, וועלכע האבען דאס לאנד באהערשט, אבער בלויז אויף א קורצער צייט. מיט עטליכע יאהר שפעטער האט א אינדישער קייזער, טשאנדראַ־גופטא, באפרייט א גרויסע טייל פון דעם לאנד פון דער הערשאפט פון די מאצעדאָניער, און ער האט געשאפען אן אינענע דינאסטיע. די דינאסטיע מאוראס וואס האט באהערשט אין לאנד איבער 120 יאהר. אין גאנצען איז אינדיען בעפרייט געוואָרען פון אונטער דער הערשאפט פון די מאצעדאָניער אדער גריכען ערשט אונ־טער דעם הערשער קאַרפיסעסמוט מיט איבער 2000 יאהר צוריק. דער דאזיגער באפרייער פון אינדיען האט געשאפען א נייע דינאסטיע, די קושאן דינאסטיע, און ער האט געמאכט די שטאדט פעשאוואר אלס הויפט שטאדט פון לאנד. פעשאוואר איז די זעלבע שטאדט, וואס איז איצט א צענטער פון אונרוהיגקייט.

עטליכע הונדערטער יאהר האט אינ־דיען זיך אפגערוהט פון גרעסערע אינוואָ־זיעס, און די פעלקער, וואס זענען דארט געווען, האבען זיך אליין אביסעל ענטווי־קעלט און באפעסטיגט. אין 5־טען יאהר־הונדערט פון דער קריסטליכער צייט רע־כענונג איז ווידער פארגעקומען א גרויסער אינוואזיע — די אינוואזיע פון די הונען, פון דער זעלבער ראסע הונען, וועלכע זע־נען געקומען קיין אייראפא, און געשאפען דא דאס אונגארישע פאלק. מען רעכענט אויך אז א טייל פון די דייטשען באלאנגען צו דער דאזיגער ראסע.

אביסעל שפעטער האבען אויך אראָ־בער געזוכט אריינצודרינגען אין אינדיען. זיי האבען איינינע מאל פרובירט זיך אריינצוווייסען אין דעם האלב אינזעל כדי זיך דארט צו באזעצען. נאר אזוי ווי די אראבער טוינען ניט צו קיין זאך; זיי זיינען שטענדיג אין אלעס דורכגעפאלען; זיינען זיי אויך דורכגעפאלען אין זייערע פארזוכען אריינצודרינגען אין אינדיען. אלע אנדערע וואס זיינען געקומען זענען אריין אין לאנד אריין, נאר די אראבער האט מען צוריקגעטריבען. דאס וואס עס עס איז ניט געלונגען די אָראבער האט גע־לונגען די טערקען. אונטער דער פיהרער־שאפט פון זייער גרויסען פיהרער מחמוד האבען די טערקען אריינגעדרונגען אין לאנד אריין, באזיצען די דארטיגע פעל־קער, און געשאפען די גהאזני דינאסטיע, וואס האט געהערשט פון 1024 ביז 1186 פון דער איצטיגער צייט רעכענונג. די טערקען האבען אויך פארשפרייט דעם מאכמאדעניזם אין אינדיען. עס איז דאן געקומען א מאנגאלישע אינוואזיע אין 1219 און טאטערישע אינוואזיע, אונטער דער פיהרערשאפט פון דעם באריהמטען זאגאר לענגענדארישען טימור, אין 1397.

טימור האט עראבערט דעלהי, און האט דארט געשאפען די הויפט שטאדט פון דער מאגול אימפעריע, וואס ער האט אויסגעשפרייט אין אינדיען. די דאזיגע מאגול אימפעריע מיט דעלהי אלס איהר רעזידענץ שטאדט האט עקזיסטירט ביז אין 1858. אין אט דעם יאהר האבען די ענגלענדער אראפגעזעצט דעם לעצטען קייזער פון דער מאגולער אימפעריע, ווייל ער האט אנטייל גענומען אין דעם אויפ־שטאנד פון 1857 געגען דער בריטישער מאכט און איינפלוס.

אט די אלע אינוואזיעס וואס זענען דא אויסגערעכענט געווארען קענען שאפען א באגריפע פון וואנען עס האבען זיך גע־נומען אזוי פיעל פעלקער, ראסען און רע־ליגיעס אין אינדיען.

די לאנגע געשיכטע פון די אינוואָ־זיעס אין אינדיען באוויזט אויך, אז ווען די בריטישע מאכט וואלט דארט ניט גע־ווען, וואלט אינדיען נאך ווייט ניט געווען געזויבערט מיט איהר זעלבסטשטענדיג־קייט. עס האבען זיך שטענדיג געפונען בעלינים אהין אריינצודרינגען. כדי צו באהערשען דאס לאנד. און עס וואלטען זיך זיכער ווידער געפונען אזעלכע בעלינים. דאס איז שוין די געשיכטע פון לענדער און פעלקער. זיי האבען שטענדיג געזוכט איי־נע די אנדערע איינצוזדרינגען.

אין דעם נעקסטען ארטיקעל וועל איך ערקלערען ווי די אייראפייער זיינען גע־קומען קיין אינדיען און ווי די ענגלענדער האבען אויסגעשפרייט זייער מאכט.

דאס פראבלעם - אינדיען

פון מאָריס מייער

היסטאָרישע און אקטואלע פאקטען־וועגען דעם לאנד, איהרע פעלקער, זייערע קעמפפע, איהר אדמיניסטראציע און איהרע באציהונגען מיט דער ענגלישער מלוכה.

אינדיען איז אויף דער טאגעס אדר־נונג, זי איז כמעט שטענדיג געווען אויף דער טאגעס ארדנונג פאר א גאנץ לאנגער צייט, אבער לעצטענס צוליעב די אונרו־הען, וואס זיינען דארט פארגעקומען, האט זי זיך ארויסגעריקט אין סאמע אויבען אן פון די פראבלעמען, וועלכע אינטערעסי־רען די וועלט. מען פאלגט נאך מיט גרויס אינטערעס וואס דארט קומט פאר, און מען פרעגט זיך: וואס וועט דארט ווייטער געשעהן? אינדיען איז, הייסט עס געוואָרען אן אקטואלער פראבלעם פון דער גרעסטער באדייטונג. און אזוי ווי אינדיען איז אונטער דער הערשאפט פון גרויס בריטאניען, און מען קען פאלשטענ־דיג זאגען, אז עס איז א טייל פון דעם בריטישען ריך, איז עס פאלגליך אויך אין דער ערשטער ליניע א בריטישער פראבלעם. דאס הייסט א פראבלעם פון בריטישען ריך.

עס איז, דענק איך, זעהר וויכטיג און עס וועט אויך זיין זעהר אינטערעסאנט פאר די לעזער זיך צו באקענען מיט דעם דאזיגען גרויסען און כרענענדען בריטישען פראבלעם — אינדיען. עס פארשטעהט זיך אז כדי צו באקענען די לעזער גרינד־ליך אין דעם פראבלעם פון אינדיען, און כדי זיי זאלען עס קענען ריכטיג פאר־שטעהן, מוז איך זיי אויך באקענען מיט פיעלע היסטאָרישע און אקטואלע פאקטען וועגען דעם לאנד, איהרע פעלקער זייערע קאמפען, איהר אדמיניסטראציע און איהר באציהונג מיט גרויס בריטאניען. דאס אלץ וועט זיי העלפען צו זעהן אין א ריכטיגער ליכט דאס וואס עס קומט פאר אין אינדיען זיי וועלען זיך אויך קע־נען מאכען א באגריפע וואס עס קען וויי־טער פארקומען.

אינדיען איז איינענטליך ניט בלויז א לאנד, נאר א רייך, דאס הייסט א נעשאָ־פענע איינינגקייט פון איינינג לענדער, בעסער וואלט געווען צו זאגען אז עס איז א געשאפענע איינינגקייט פון פיעלע פעל־קער. צוליעב דעם האט אינדיען פאר פיע־לע יאהרהונדערטע, זאגאר יאהר־טויזענ־דע, ניט געהאט קיין איין נאָמען, נאר זי איז געווען באקאנט אונטער פארשיעדענע נעמען. ערשט אין די לעצטע צוויי יאהר־הונדערטע, זינט אינדיען איז אונטערגע־קומען אונטער דער בריטישער הערשאפט האט זי באקומען דעם איין און איינציגען נאָמען "הינד". ווי זי ווערט גערופען פון איהרע איינענע פעלקער, אדער אינדיען, וואס איז דער פארענגלישטער נוסח פון דעם דערמאָהנטען נאָמען.

אינדיען איז א האלב אינזעל אין זיך אזיען. עס זעהט אויס ווי א שפיציג בערדעל צוגעטשעפעט צו דעם פנים פון אזיען. דאס לאנד פארנעהמט א שטח פון 1 מיליאן און דריי הונדערט טויזענט קוואדראט מיילען. עס איז לאנג, פון צפון צו דרום, צוויי טויזענט מיילען. די ברייט דערפון אין דער צפון זייט איז אויך פון 2 טויזענט מיילען, אבער וואס ווייטער צו דרום אין עס אלץ מעהר און מעהר אפגעשפיצט. דאס הייסט אלץ שמעלער געלעבט פאר'ן גענייסען פון אן שמעלער. עס האט א ים ברעג פון 2 טויזענט מיילען לאנג, און עס איז ארומ־גערינגעלט פון דריי ימים: אין מערב פון אראבישען ים, אין דרום פון אינדישען אקעאן און אין מזרח פון גרויסען בענגא־לישען ים בוזיס. אין צפון איז עס פאר־בונדען מיט דער איבעריגער יבשה פון אזיען און גרעניצט זיך מיט אפגאניסטאן און טיבעט. אין צפון פון אינדיען זענען אויך פאראן די ריזיגע בערג הימאלאיאס, וועלכע זיינען די גרעסטע בערג אין דער וועלט.

אינדיען האט א באפעלקערונג, וואס ווערט געשאצט צווישען 320 מיליאן און 350 מיליאן מענשען. די דאזיגע ריעזיגע באפעלקערונג איז איינגעטיילט ניט נאר אין די פארשיעדענע פראווינצען און די־סטריקטען, וואס זי באפעלקערט, נאר אויך אין פארשיעדענע פעלקער, וועלכע האבען פארשיעדענע אפשטאמונגען, באַ־לאנגען צו פארשיעדענע ראסען, באנוצען פארשיעדענע שפראכען און דיאלעקטען, און פראקטיצירען פארשיעדענע רעליגיעס.

לויט דעם צענזוס פון 1911 זענען אין אינדיען געווען איבער 217 מיליאן הינדוסען, איבער דריי מיליאן סיקהען, 1 מיליאן 250 טויזענד זשאינער; לערך 11 מיליאן בודיסטען; איבער 66 מיליאן מאהמעדאנער; לערך 4 מיליאן קריסטען; איבער 10 מיליאן אנימיסטען; איבער 100 טויזענט פארסים און לערך 21 טויזענט אידען. (איך האב איבערגעגעבען בלויז רונדע ציפערען פון דעם דערמאָהנטען צענזוס), עס זיינען נאך דא אנדערע קלע־נערע סעקטען.

דאס וואס דאס לאנד האט אזוי פיעל פארשיעדענע פעלקער, ראסען, שפראכען און רעליגיעס, מאכט דאס פראבלעם אינ־דיען אם שווערסטען, אגב, ווי עס איז צו זעהן פון די איבעגנגבראכטע ציפערען, זיינען די הינדוסען דאס גרעסטע פאלק מיט דער פארשפרייטסטער רעליגיע פון אינדיען. זיי זיינען אויך די וועלכע פיה־רען אן דעם גרעסטען קאמף געגען דער בריטישער מאכט. צו די הינדוסען באלאנ־גען די מייסטע רעבעלען.

היסטאָרישע פאקטען

עס איז אינטערעסאנט זיך צו שאפען א באגריפע פון וואנען עס האבען זיך גע־נומען אין אינדיען אזוי פיעל פארשיעדענע פעלקער, ראסען און רעליגיעס. די פאל־גענדע היסטאָרישע פאקטען קענען העלפען זיך דעם באגריפע צו שאפען.

די פארגעשיכטע פון דעם לאנד איז ווייניג וואס באקאנט. עס איז אפילו דא א באהויפטונג, אז אין אינדיען אדער ארום אינדיען זיינען ענטשטאנען די ערשטע מענשען אויף דער ערד; דאס הייסט אז דארט זאל האבען געווען דער ערדישער גן עדן, אין וועלכען אדם און חוה האבען געלעבט פאר'ן זינדיגען פון עץ הדעת.

אבער דאס איז אפשר בלויז פאנטאזיע. קיין באשטימטע באווייזען זיינען וועגען דעם ניטא. מען ווייסט נאר, אז די ערש־טע מענשען וועלכע זיינען געווען אין אינ־דיען זיינען געווען די דראוויניענס, א פאלק פון שווארצע. מען שאצט, אז עס געפינען זיך נאך איצט אין אינדיען לערך 60 מיליאן מענשען, וואס שטאמען פון אט דעם פאלק דראוויניענס. נאכהער האָ־בען אריינגעדרונגען אין אינדיען אריער. דאס איז די ראסען, צו וועלכער עס באַ־לאנגען אויך די מערב אייראפעאישע פעלקער, וועלכע האלטען זיך פאר דער סאמע סמעטענע פון דער מענשהייט.

די אינוואזיע פון די אריער אין אינדיען איז פארגעקומען מיט לערך 2 טויזענט יאהר פאר דער קריסטליכער צייט רעכע־נונג. דאס הייסט מיט לערך 4 טויזענט יאהר צוריק. די אריער האבען פארטריבען די דראוויניענס אלץ מעהר צו דרום, און זיי האבען פארנומען די בערגיגע געגענדען פון צפון. מיט לערך 2500 יאהר צוריק זיינען דארט ארום געווען ניט וועניגער ווי 16 אריש שטאאטען.

שפעטער אביסעל, מיט 2257 יאהר צוריק, איז פארגעקומען די אינוואזיע פון אלעקסאנדער מוקדון אין אינדיען. ער האט אהין אריינגעדרונגען מיט זיינע מאצעדאָ־נישע אדער גריכישע ארמייען. דער גרויס־סער מאצעדאָנישער קייזער האט אפילו אליין פארלאָזען אינדיען, און איידער ער האט געהאט צייט זיך צוריקצוקעהרען צו דעם לאנד איז ער געשטארבען. ער האט נאר געלאזט דארט זיינע מענשען, וועלכע האבען דאס לאנד באהערשט, אבער בלויז אויף א קורצער צייט. מיט עטליכע יאהר שפעטער האט א אינדישער קייזער, טשאנדראַ־גופטא, באפרייט א גרויסע טייל פון דעם לאנד פון דער הערשאפט פון די מאצעדאָניער, און ער האט געשאפען אן אינענע דינאסטיע. די דינאסטיע מאוראס וואס האט געהערשט אין לאנד איבער 120 יאהר. אין גאנצען איז אינדיען בעפרייט געוואָרען פון אונטער דער הערשאפט פון די מאצעדאָניער אדער גריכען ערשט אונ־טער דעם הערשער קאַרפיסעסמוט מיט איבער 2000 יאהר צוריק. דער דאזיגער באפרייער פון אינדיען האט געשאפען א נייע דינאסטיע, די קושאן דינאסטיע, און ער האט געמאכט די שטאדט פעשאוואר אלס הויפט שטאדט פון לאנד. פעשאוואר איז די זעלבע שטאדט, וואס איז איצט א צענטער פון אונרוהיגקייט.

עטליכע הונדערטער יאהר האט אינ־דיען זיך אפגערוהט פון גרעסערע אינוואָ־זיעס, און די פעלקער, וואס זענען דארט געווען, האבען זיך אליין אביסעל ענטווי־קעלט און באפעסטיגט. אין 5־טען יאהר־הונדערט פון דער קריסטליכער צייט רע־כענונג איז ווידער פארגעקומען א גרויסער אינוואזיע — די אינוואזיע פון די הונען, פון דער זעלבער ראסע הונען, וועלכע זע־נען געקומען קיין אייראפא, און געשאפען דא דאס אונגארישע פאלק. מען רעכענט אויך אז א טייל פון די דייטשען באלאנגען צו דער דאזיגער ראסע.

אביסעל שפעטער האבען אויך אראָ־בער געזוכט אריינצודרינגען אין אינדיען. זיי האבען איינינע מאל פרובירט זיך אריינצווייסען אין דעם האלב אינזעל כדי זיך דארט צו באזעצען. נאר אזוי ווי די אראבער טוינען ניט צו קיין זאך; זיי זיינען שטענדיג אין אלעס דורכגעפאלען; זיינען זיי אויך דורכגעפאלען אין זייערע פארזוכען אריינצודרינגען אין אינדיען. אלע אנדערע וואס זיינען געקומען זענען אריין אין לאנד אריין, נאר די אראבער האט מען צוריקגעטריבען. דאס וואס עס עס איז ניט געלונגען די אָראבער האט גע־לונגען די טערקען. אונטער דער פיהרער־שאפט פון זייער גרויסען פיהרער מחמוד האבען די טערקען אריינגעדרונגען אין לאנד אריין, באזיצען די דארטיגע פעל־קער, און געשאפען די גהאזני דינאסטיע, וואס האט געהערשט פון 1024 ביז 1186 פון דער איצטיגער צייט רעכענונג. די טערקען האבען אויך פארשפרייט דעם מאכמאדעניזם אין אינדיען. עס איז דאן געקומען א מאנגאלישע אינוואזיע אין 1219 און טאטערישע אינוואזיע, אונטער דער פיהרערשאפט פון דעם באריהמטען זאגאר לענגענדארישען טימור, אין 1397.

טימור האט עראבערט דעלהי, און האט דארט געשאפען די הויפט שטאדט פון דער מאגול אימפעריע, וואס ער האט אויסגעשפרייט אין אינדיען. די דאזיגע מאגול אימפעריע מיט דעלהי אלס איהר רעזידענץ שטאדט האט עקזיסטירט ביז אין 1858. אין אט דעם יאהר האבען די ענגלענדער אראפגעזעצט דעם לעצטען קייזער פון דער מאגולער אימפעריע, ווייל ער האט אנטייל גענומען אין דעם אויפ־שטאנד פון 1857 געגען דער בריטישער מאכט און איינפלוס.

אט די אלע אינוואזיעס וואס זענען דא אויסגערעכענט געווארען קענען שאפען א באגריפע פון וואנען עס האבען זיך גע־נומען אזוי פיעל פעלקער, ראסען און רע־ליגיעס אין אינדיען.

די לאנגע געשיכטע פון די אינוואָ־זיעס אין אינדיען באוויזט אויך, אז ווען די בריטישע מאכט וואלט דארט ניט גע־ווען, וואלט אינדיען נאך ווייט ניט געווען געזויבערט מיט איהר זעלבסטשטענדיג־קייט. עס האבען זיך שטענדיג געפונען בעלינים אהין אריינצודרינגען. כדי צו באהערשען דאס לאנד. און עס וואלטען זיך זיכער ווידער געפונען אזעלכע בעלינים. דאס איז שוין די געשיכטע פון לענדער און פעלקער. זיי האבען שטענדיג געזוכט איי־נע די אנדערע איינצוזדרינגען.

אין דעם נעקסטען ארטיקעל וועל איך ערקלערען ווי די אייראפייער זיינען גע־קומען קיין אינדיען און ווי די ענגלענדער האבען דארט געשאפען אינוואזיע.

דער פארקעהר אין דער לופטען

פון פ. ל.

דער פארגרעסערטער אינטערעס וואס דער בריטער עולם וויזט ארויס אין לופט פליהעריי לאזט זיך דייטליך מערקען אין דער גרויסער צאהל פליהעדיי אויפשטע־לונגען, וועלכע זענען אין דער לעצטער צייט פארגעקומען אין ניו יארק און אין דעטרויט, כמעט מיט אלע אינווענינסטע קראנקהיי־טען. עס האט שוין ניט איינמאל געטרא־פען, אז מען האט אויפגעשניטען א פא־ציענט צו מאכען אן אפעראציע אויף איין זאך און די דיאגנאָזע האט זיך ארויסגע־וויזען צו זיין פאלש — מען האט געפונען נאר אנאנדער צרה.

און אפילו די וואונדערבארע ערפינ־דונג, עפס רעי, האט פיעל די לאגע אין דיעזער הינזיכט ניט געענדערט. פאראן פיעלע זאכען וואס אפילו די עקס רעי וויזט אויך ניט אן קלאהר. די מעדיצינ־שע וויסענשאפט און טעכניק שטעהט אבער ניט אויף איין פלאץ, יעדען טאג ווערען געמאכט נייע ערפינדונגען. נייע אויסבעסערונגען ווי אזוי צו דערזעהן דאס פון וואס א קראנקער ליידט. מאכט ניט אויס ווי טיעף אין הערפער די אורזאכע פון דער קראנקהייט ליגט.

און אט ווענען אזא וואונדערבארער ערפינדונג — א קאמערא וואס מען לאזט אריין אין דעם מענשליכען מאגען און מען נעהמט א בילד פון דעם אינווענינ פון מאגען — לייענען מיר אין דעם אינ־קווייערער."

דער ערפינדער פון דיעזער וואונדער־בארער קאמערא איז דער עסטרייכישער אינזשעניר ס. דזש. באר. ער האט אויף דיעזער ערפינדונג געארבייט פיעלע יאה־רען ביז עס איז איהם געלונגען צו פאר־פאלקאמען דיעזען זעלטענעם אפעראט.

די נאנצע קאמערא איז אזא מין קליי־נינקער און מיילעכדיגער אינסטרומענט אינגאנצען ארום א פערטעל אינטש אין דיאמעטער און א האלבער אינטש לאנג.

אבער ער איז אפשר בלויז א גרעסער אינזשעניר, עקספערט און פאס צווישען לאנדאן און פאריז, וואס דאס איז א שטערקע פון 225 מייל, מאכענדיג פון איין ביז פינף רייזען אהין און צוריק יעדען טאג. ספעציעל צוליעב ד